

جمهوری اسلامی عبارت است از ملت ایران، این ملت پابرجا، این ملت مستحکم، این ملتی که حاضر است برای پیشرفت خودش زحمت بکشد، کار کند، تلاش کند، و بحمدالله در این ۴۷ سال پیشرفت کرده. آن روزی که جمهوری اسلامی یک نهال باریک بود، شما نتوانستید آن را از زمین قلع کنید و بکنید؛ امروز که بحمدالله جمهوری اسلامی یک شجره‌ی مبارکه‌ی بلند و پُر ثمر است.

۱۴۰۴/۱۱/۲۸

▼ حرف روز

پدر خوانده کیست؟

در سیاست خارجی آمریکا کمتر پیش می‌آید که یک جمله کوتاه بتواند شکافی عمیق در پشت صحنه قدرت را آشکار کند. اما اظهارات اخیر «مایک هاگابی» سفير آمریکا در سرزمین‌های اشغالی دقیقاً چنین کارکردی داشت. او در حالی مدعی شد که «بدون اسرائیل، آمریکا وجود نداشت» که تنها چند روز قبل، دونالد ترامپ جمله‌ای کاملاً معکوس را بر زبان آورده بود: «اگر آمریکا و من نبودیم، اسرائیل وجود نداشت.»

این دو گزاره در واقع بازتاب دو نگاه متفاوت به جایگاه رژیم صهیونی در راهبرد کلان واشنگتن است. یک نگاه رژیم صهیونی را متحدی می‌داند که بقای آن وابسته به حمایت‌های مالی، نظامی و سیاسی آمریکا است و بنابراین باید در چارچوب منافع آمریکا حرکت کند. نگاه دیگر اما همچنان معتقد است که واشنگتن باید خود را متعهد به امنیت و خواسته‌های تل‌آویو بداند؛ حتی اگر این تعهد هزینه‌های سنگینی برای آمریکا ایجاد کند. تحولات یک سال اخیر منطقه، این شکاف را بیش از گذشته نمایان کرده است. رژیم صهیونی امیدوار بود با کشاندن آمریکا به یک رویارویی گسترده و فرسایشی با جمهوری اسلامی ایران، معادلات امنیتی غرب آسیا را به سود خود تغییر دهد. اما آنچه در عمل رخ داد، متفاوت بود. تداوم قدرت بازدارندگی ایران، آسیب‌پذیری بازار انرژی، نگرانی از وضعیت تنگه هرمز و افزایش هزینه‌های نظامی و سیاسی، واشنگتن را به سمت مدیریت بحران و در نهایت پذیرش مسیر تفاهم سوق داد.

در چنین شرایطی، ترامپ بیش از آنکه مانند گذشته از موضع حمایت بی‌قید و شرط سخن بگوید، با منطق هزینه و فایده به مسئله رژیم صهیونی نگاه می‌کند. او به خوبی می‌داند که هرگونه جنگ گسترده در منطقه، مستقیماً بر اقتصاد آمریکا، قیمت انرژی، انتخابات داخلی و جایگاه جهانی این کشور تأثیر می‌گذارد. به همین دلیل تلاش دارد ابتکار عمل را از دست تل‌آویو خارج کرده و آن را در چارچوب منافع واشنگتن مدیریت کند.

اظهارات هاگابی را باید واکنشی به همین روند دانست. او نماینده جریانی است که نگران تبدیل شدن رژیم صهیونی از یک «درازی راهبردی» به یک «هزینه راهبردی» در ذهن سیاستمداران آمریکاست. جریانی که معتقد است هرگونه فاصله‌گذاری با تل‌آویو، جایگاه سنتی این رژیم در سیاست آمریکا را تضعیف خواهد کرد. البته نباید در تحلیل این اختلاف دچار اغراق شد. اتحاد آمریکا و رژیم صهیونی همچنان یک اتحاد ساختاری و عمیق است و اختلافات کنونی به معنای فروپاشی این رابطه نیست. اما واقعیت آن است که پس از تحولات اخیر، واشنگتن دیگر نمی‌تواند بدون محاسبه هزینه‌ها، پشت همه ماجراجویی‌های تل‌آویو قرار گیرد. تقابل لفظی ترامپ و هاگابی نیز بیش از هر چیز، نشانه همین واقعیت جدید در معادلات منطقه‌ای است؛ واقعیتی که نشان می‌دهد حتی نزدیک‌ترین متحدان نیز هنگامی که هزینه‌ها افزایش یابد، ناچار به بازنگری در اولویت‌های خود خواهند شد.

(عبدالحسین آزاد)

▼ گزارش روز

فرصت طلایی برای نوسازی لجستیک کشور

پایان جنگ و بازگشت تدریجی ثبات به محیط منطقه‌ای، اگرچه یک موفقیت راهبردی برای ایران محسوب می‌شود، اما همزمان آغاز یک آزمون مهم اقتصادی نیز هست. تجربه بسیاری از کشورها نشان داده که عبور موفق از دوران پساجنگ، تنها به پایان درگیری‌ها وابسته نیست؛ بلکه به توانایی دولت‌ها در مدیریت پیامدهای اقتصادی، تجاری و لجستیکی آن بستگی دارد. اکنون که محدودیت‌های دریایی رو به کاهش است و مسیرهای تجاری در حال بازگشایی هستند، مهم‌ترین چالش پیش روی اقتصاد ایران، جلوگیری از شکل‌گیری گره‌های لجستیکی و استفاده حداکثری از فرصت ایجادشده برای بازآرایی تجارت خارجی کشور است.

نخستین راهکار، مدیریت هوشمند جریان کانتینرها و کالاهای وارداتی و صادراتی است. در دوره جنگ، بخشی از ناوگان حمل‌ونقل و زنجیره تأمین با اختلال مواجه شد و اکنون با بازگشت تجارت، احتمال جهش ناگهانی تقاضا برای کانتینرهای ۲۰ و ۴۰ فوت وجود دارد. اگر برای تأمین سریع کانتینر، تسهیل ورود موقت آنها و هماهنگی میان گمرک، خطوط کشتیرانی و فعالان تجاری برنامه‌ریزی نشود، اقتصاد کشور با کمبود تجهیزات حمل‌ونقل و افزایش هزینه‌های تجارت مواجه خواهد شد. مدیریت کانتینرها در ماه‌های آینده به اندازه مدیریت ارز و نقدینگی اهمیت دارد.

دومین اولویت، افزایش بهره‌وری بنادر جنوبی کشور است. بندر شهید رجایی، چابهار و سایر بنادر اصلی ایران در هفته‌ها و ماه‌های آینده با افزایش حجم ورود و خروج کالا روبه‌رو خواهند شد.

در چنین شرایطی، تسریع عملیات تخلیه و بارگیری، اولویت‌بخشی به ناوگان ملی، ارتقای تجهیزات بندری و استفاده گسترده‌تر از فناوری‌های نوین، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. هر ساعت تأخیر در بنادر می‌تواند به افزایش هزینه تجارت و کاهش رقابت‌پذیری اقتصاد ایران منجر شود.

اما شاید مهم‌ترین راهکار، متنوع‌سازی مسیرهای تجاری کشور باشد. جنگ بار دیگر نشان داد که اتکای صرف به یک مسیر یا یک حوزه جغرافیایی، ریسک‌های قابل توجهی برای اقتصاد ایجاد می‌کند. بنادر شمالی، مرزهای زمینی با کشورهای همسایه، کریدور شمال - جنوب و مسیرهای ترانزیتی شرق و غرب باید به موازات بنادر جنوبی تقویت شوند.

آینده تجارت ایران در شبکه‌ای متنوع از مسیرهای دریایی، زمینی و ریلی رقم خواهد خورد؛ شبکه‌ای که بتواند در شرایط بحرانی نیز جریان تجارت را حفظ کند.

(علی محمدی)

▼ خبر ویژه

نفت؛ عامل پنهان عقب نشینی آمریکا در برابر ایران

افزایش نگرانی‌ها درباره کاهش ذخایر نفتی آمریکا، بار دیگر تأثیر امنیت انرژی بر تصمیمات راهبردی واشنگتن را در کانون توجه قرار داده است؛ موضوعی که به اعتقاد برخی تحلیلگران در شکل‌گیری تفاهم اخیر میان ایران و آمریکا نیز بی‌تأثیر نبوده است. بر اساس آمارهای منتشرشده، ذخایر نفت خام در مرکز ذخیره‌سازی کوشینگ ایالت اوکلاهما، که به‌عنوان مرجع تعیین قیمت نفت آمریکا شناخته می‌شود، به حدود ۲۰ میلیون بشکه رسیده که پایین‌ترین سطح طی ۱۱ سال گذشته محسوب می‌شود. همچنین ذخایر راهبردی نفت آمریکا نیز با ثبت حدود ۳۴۰ میلیون بشکه، در پایین‌ترین سطح تاریخی خود قرار دارد. گزارش‌ها حاکی است که طی هفته‌های گذشته مدیران شرکت‌های بزرگ نفتی آمریکا نسبت به نزدیک شدن ذخایر نفتی این کشور به «مرحله تنش عملیاتی» هشدار داده بودند؛ وضعیتی که می‌تواند توان واشنگتن برای جبران کمبودهای احتمالی در بازار را محدود کند. «چاس فریمن» سفير پیشین آمریکا در عربستان سعودی معتقد است نگرانی از کاهش ذخایر نفتی و احتمال جهش قیمت نفت و بنزین در آمریکا، یکی از عوامل مهم در تغییر رویکرد دولت ترامپ و حرکت به سمت توافق بوده است.

مقاومت ایران محاسبات غرب را برهم زد

عبدالله گل، رئیس‌جمهور سابق ترکیه، در دیدار با منوچهر متکی، وزیر پیشین امور خارجه و نماینده مجلس شورای اسلامی، با تمجید از مقاومت ملت ایران در برابر تجاوزات آمریکا و رژیم صهیونی، تأکید کرد که جنگ علیه ایران نتیجه فریب خوردن دونالد ترامپ از سوی بنیامین نتانیاهو بر پایه برآوردهای نادرست از توان و اراده جمهوری اسلامی ایران بوده است. متکی که به‌عنوان میهمان ویژه در بیست‌ونهمین سالگرد تأسیس سازمان دی‌هشت در استانبول حضور یافته بود، در نشست تخصصی «وضعیت جاری غرب آسیا و راهکارهای دستیابی به صلح و ثبات» با اشاره به روند مذاکرات و دو جنگ احتمالی علیه ایران، تفاهم‌نامه اخیر را نتیجه استیصال و شکست آمریکا و رژیم صهیونی در میدان نبرد دانست و تصریح کرد: «هیچ اعتمادی به آمریکایی‌ها نداریم، زیرا بارها عهدشکنی کرده‌اند و نوع رفتار آینده ما بر اساس عملکرد عملی آنها تعیین خواهد شد.» در همین نشست، عمرو موسی، دبیرکل اسبق اتحادیه عرب نیز ضمن استقبال از تفاهم ایران و آمریکا، خواستار پایان استانداردهای دوگانه در موضوع هسته‌ای شد و اظهار داشت: «اگر سخن از منع گسترش سلاح هسته‌ای است، نباید اسرائیل از این قاعده مستثنی باشد.» عبدالله گل نیز در دیدار دوجانبه با متکی، ضمن تسلیت شهادت رهبر شهید انقلاب اسلامی و جمعی از شهروندان ایرانی، مقاومت ملت ایران را «فراتر از تصورات غرب» توصیف کرد و گفت: «ایران برای نخستین‌بار به جهانیان و به‌ویژه افکار عمومی غرب نشان داد که اسرائیل و شخص نتانیاهو چه بار سنگین و بیهوده‌ای بر دوش کشورهای غربی هستند.»

روزهای پایانی نتانیاهو آغاز شد

روزنامه هآرتز در گزارشی با اشاره به تشدید بحران‌های سیاسی و امنیتی در سرزمین‌های اشغالی، از ورود بنیامین نتانیاهو به «روزهای پایانی سیاسی» خود خبر داد و هشدار داد که این مرحله می‌تواند خطرناک‌ترین دوران زمامداری وی باشد. «وری میسگاو» نویسنده و تحلیلگر سیاسی صهیونیست در مقاله‌ای با عنوان «نتانیاهو تمام شده است...» و این خطرناک است» نوشت که نخست‌وزیر رژیم صهیونی اکنون با مجموعه‌ای از بحران‌های سیاسی، حقوقی و کاهش حمایت افکار عمومی مواجه شده و بیش از هر زمان دیگری در موضع ضعف قرار دارد. وی تأکید کرد: «پروژه‌ای که سال‌ها محور فعالیت سیاسی نتانیاهو بود، یعنی مقابله با آنچه تهدید ایران نامیده می‌شد، با شکست ژئوپلیتیکی روبه‌رو شده و این مسئله جایگاه او را به شدت تضعیف کرده است.» این تحلیلگر صهیونیست هشدار داد که نتانیاهو ممکن است برای فرار از فشارهای داخلی و بحران‌های فزاینده سیاسی، به سمت تشدید تنش‌های منطقه‌ای حرکت کند. به نوشته هآرتز، افزایش درگیری‌ها در کرانه باختری، نوار غزه و لبنان یا حتی گسترش تنش با ایران از جمله سناریوهایی است که می‌تواند برای تغییر فضای سیاسی داخلی دنبال شود. میسگاو همچنین از ساختار تصمیم‌گیری در رژیم صهیونی انتقاد کرده و مدعی شد که نتانیاهو با تکیه بر حلقه‌ای از افراد کاملاً وفادار به خود، فضای نقد و مخالفت در نهادهای رسمی را محدود کرده است.

«جهاد روشنایی» بسیج

احسان فرهی، معاون هماهنگی سازمان بسیج سازندگی از نصب ۱۸ هزار و ۵۰۰ پنل خورشیدی ۵ کیلوواتی در مناطق روستایی کشور طی سال گذشته خبر داد و این اقدام را بخشی از طرح «جهاد روشنایی» برای کمک به رفع ناترازی برق، حمایت از خانوارهای کم‌درآمد و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر دانست. احسان فرهی اظهار کرد: «بسیج سازندگی از دو سال قبل اجرای طرح جهاد روشنایی را آغاز کرده و سال گذشته با استفاده از منابع قرض‌الحسنه تبصره ۱۵ بودجه اشتغال‌زایی، موفق به نصب ۱۸ هزار و ۵۰۰ پنل خورشیدی ۵ کیلوواتی در استان‌های مختلف کشور شد.» وی افزود: «برنامه امسال بسیج سازندگی توسعه این طرح در مساجد، مدارس، چاه‌های آب کشاورزی و تعاونی‌های تولیدی و توزیعی روستایی است و پیش‌بینی شده ۶۰ هزار واحد پنل خورشیدی در مقیاس تعاونی‌ها نصب شود.» فرهی همچنین از اختصاص حدود سه هزار میلیارد تومان تسهیلات قرض‌الحسنه برای اجرای مزارع خورشیدی در قالب منابع اشتغال قانون بودجه ۱۴۰۵ خبر داد و گفت: «بسیج سازندگی تمامی مراحل اجرای طرح از هماهنگی با ساتبا، معرفی پیمانکاران، انعقاد قرارداد خرید تضمینی برق و پیگیری دریافت تسهیلات بانکی را برعهده دارد.» وی با اشاره به پرداخت وام‌های پنج‌ساله قرض‌الحسنه برای اجرای این طرح تصریح کرد: «فرآیند دریافت تسهیلات بین ۲۰ تا ۳۰ روز زمان می‌برد و از ماه نخست بهره‌برداری، بخشی از درآمد حاصل از فروش برق صرف بازپرداخت اقساط و بخشی دیگر به‌عنوان درآمد پایدار در اختیار خانوارهای روستایی قرار می‌گیرد.»

▲ جی‌دی ونس، معاون رئیس‌جمهور آمریکا از وجود اختلاف‌نظر میان دونالد ترامپ و بنیامین نتانیاهو درباره چگونگی پایان دادن به جنگ با ایران خبر داد. ونس تأکید کرد که ترامپ در خصوص جزئیات و مسیر پایان دادن به این جنگ دیدگاه‌هایی متفاوت با نخست‌وزیر رژیم صهیونی دارد و رهبران آمریکا باید تصمیمات خود را بر اساس منافع ملی ایالات متحده، نه منافع سایر کشورها، اتخاذ کنند. وی همچنین انتقاد از سیاست‌های دولت نتانیاهو را معادل یهودستیزی ندانست و گفت برخی حامیان رژیم صهیونی میان منافع آمریکا و رژیم تمایزی قائل نمی‌شوند و هرگونه انتقاد از عملکرد رژیم صهیونی را به اشتباه با یهودستیزی یکسان تلقی می‌کنند.

▲ سرلشکر محسن رضایی، فرمانده کل سپاه در دوران دفاع مقدس هشت ساله، با تأکید بر ضرورت تبعیت از رهنمودهای رهبر معظم انقلاب در روند مذاکرات، گفت تیم مذاکره‌کننده باید پیام اخیر ایشان را مبنای گفت‌وگوها قرار دهد. وی با بیان اینکه آمریکا از موضع ضعف و استیصال به سمت مذاکره آمده است، هشدار داد نباید به وعده‌های واشنگتن اعتماد کرد. رضایی همچنین بر لزوم تثبیت دستاوردهای ایران در میدان، جبران خسارات وارده و جلوگیری از طولانی‌شدن مذاکرات تأکید کرد و گفت حقوق ملت ایران باید به‌طور کامل در هر توافقی تأمین شود.

▲ پایگاه خبری آکسیوس گزارش داد «استیو وینتکاف» و «جرد کوشنر» از مشاوران ارشد دولت آمریکا به سوئیس سفر کرده‌اند تا در صورت فراهم شدن شرایط، دور جدید مذاکرات با ایران را آغاز کنند. بر اساس این گزارش، گفت‌وگوها که قرار بود روز جمعه برگزار شود، به دلیل تشدید تنش‌ها میان رژیم صهیونی و حزب‌الله به تعویق افتاده است.

▲ نفتالی بنت، نخست‌وزیر پیشین رژیم صهیونی با انتقاد از عملکرد دولت بنیامین نتانیاهو اعلام کرد که جایگاه بین‌المللی این رژیم به‌شدت تضعیف شده است. بنت با اشاره به اظهارات و اقدامات ایتمار بن‌گوریر، وزیر امنیت داخلی، گفت رفتارهای جنجالی او خسارت‌های بزرگی به رژیم صهیونی وارد کرده و حتی توانایی آمریکا برای حمایت از تل‌آویو را کاهش داده است. وی تأکید کرد نتانیاهو به دلیل وابستگی به حمایت بن‌گوریر برای حفظ ائتلاف حاکم، قادر به مهار او نیست.

▲ گزارش‌ها حاکی است هزینه‌های ناشی از جنگ با ایران برای آمریکا همچنان در حال افزایش است. بر اساس برآورد مؤسسه «مودیز آنالیتیکس»، مجموع هزینه‌های نظامی، افزایش قیمت انرژی و کالاها و پیامدهای اقتصادی این جنگ تاکنون دست‌کم به ۱۳۲ میلیارد دلار رسیده است. در همین حال، نیویورک‌تایمز گزارش داد که این رقم شامل خسارات وارده به پایگاه‌ها و تجهیزات آمریکایی در منطقه نمی‌شود.